

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 23. oktobra 1936
God. VII • Broj 42

Češkoslovački narodni praznik

28 OKTOBAR

Ko je kada slušao u Narodnom pozorištu u Pragu veličanstvenu reprezentativnu operu velikog skladatelja Smetane »Libušu«, nikada neće zaboraviti onaj veleban dojam, koji je na nj ostavilo to grandiozno umetničko delo. Od silnih fanfara na početku pa do sjajnog konca te opere, čovekom potresa pobednička moć reči, koja izražena velebnim zvukovima glazbe prikazuje slavnu i veliku prošlost našeg bratskog češkoslovačkog naroda. U takvom harmoničnom slijetu reči i glazbe to delo deluje na čoveka kao savršena umetnina, do gauča i ushićenja, naročito proročanstvo kneginje Libuše: »Vidim veliki grad, čija će se slava vinuti do zvezda... Vidim strašne bratobilačke borbe, vidim bedu i nestaćicu. Ali tama nad domovinom neće biti beskonačna. Opet će svanuti jasan dan, opet će se mome narodu vratiti sreća. Očišćen u trpnji, ojačan ljubavlju i delom, on će se snažno uzdići, ispuniti svoje čežnje i opet doći do slave!«

I sve se to zabilo, što nam potvrđuje i 28. oktobar, dan koji Češkoslovačka Republika slavi kao narodni i državni praznik od godine 1918., kada je ova naša bratska zemlja izšla iz svetskog rata kao samostalna, slobodna država. Zlatni Prag, veliki grad, caput regni, svojom slavom uzdiže se do zvezda; strašne bratobilačke borbe uteču su u istoriju davne prošlosti; bedu i nestaćicu leči smisljeno i uspešno rešavanje socijalnih pitanja. Tamu nad zemljom već je raspršilo svanuće jasnog dana i narodu povratila se sreća; narod očišćen u trpnji, ojačan ljubavlju i delom, snažno se podiže i njegove težnje postaju stvarnost: slava češkoslovačkog naroda sja u delima sadašnjosti. A tvorac ove države, sedi državnik i misilac, Toma G. Masarik, u mirnoj samoci u Lanima shvaća u svojoj dubokoj duši zvukove fanfara i proročanski glas kneginje Libuše, kao slavoslov slobodnoj otadžbini i kao potvrdu ispravnosti i uspeha svoga naraka i svog životnog dela.

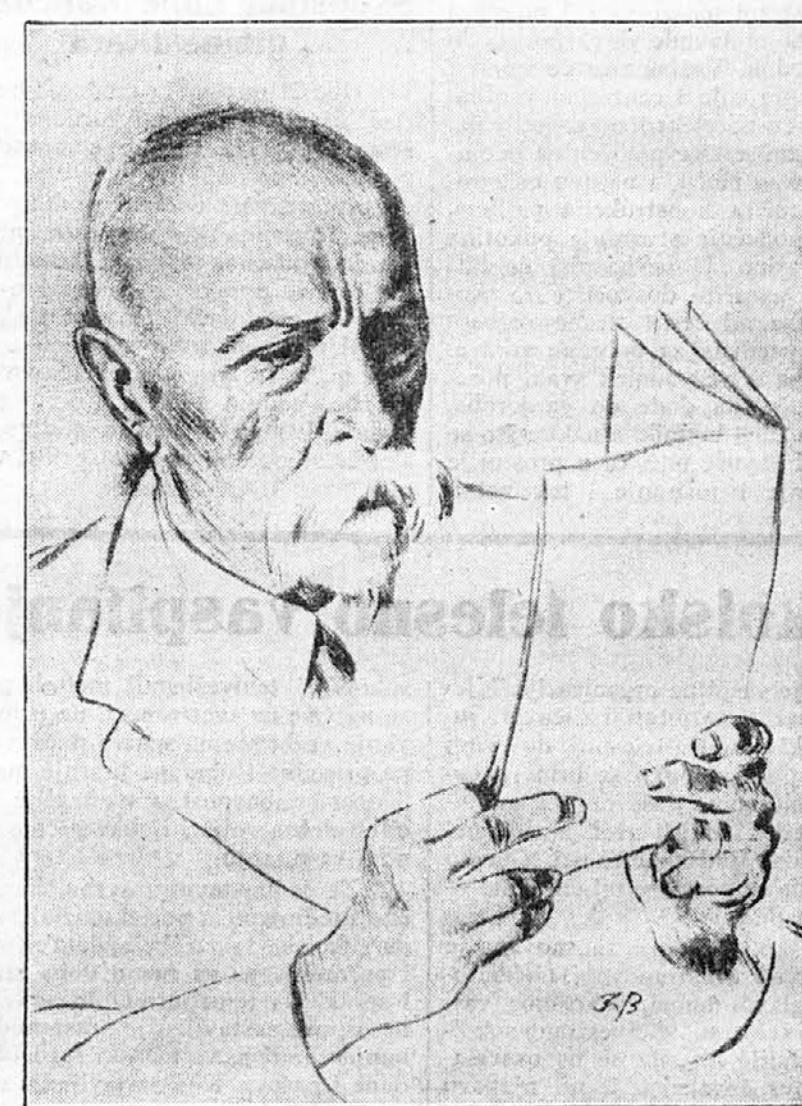
Mi ćemo — veli šutljivi samotar — biti na svetu uvek samo mala manjina, ali ako mali narod sa svojim malim sredstvima što postigne, to ima naročitu i neizmernu moralnu vrednost, poput udovicinog groša. Mi nismo slabiji od bilo kog naroda na svetu, čak smo u mnogo kojem pogledu bolji; to već počinju da uvidaju i u inostranstvu. Ništa ne smeta što smo malen narod; to ima i svojih prednosti: možemo se bolje upoznati i intimnije živeti, bolje se kod kuće osećati. Vrlo velika je stvar ako mali narod ne zaostane za velikim narodima i ako doprine svoj ideo na podizanju više covečnosti. I mi također hoćemo da pozvonomo na zvoniku sveta. Problem nas kao maloga naroda je, da moramo više raditi nego drugi i biti spremniji; ali ako bi ko protiv nas nastupio nasiljem — onda udarimo! Ne dopustimo da bi nas učinili neznačajnim — to je sve!

Državnici su — razmišlja šutljivi president — samo oni političari i javni činioци, koji u svemu što stvore uistinu imaju u mislima samo interes države. Za nje je samo jedna prava politika: harmonizacija manjih delova u celinu, okupljanje organizacija, povezivanje svih nastojanja. Takva politika može da ima odjek i van državnih granica. Takvu politiku treba naše vreme, t. j. naše posleratno vreme. Ta zar je politika, prava politika, što drugo nego svesno formiranje ljudi, nego formiranje i kompozicija istinskog života?

I naspoletku — kako nas uči šutljivi filozof — ako bi se mogli ljudi medu sobom razumeti, u jedan mah imali bi demokraciju; bez medusobnog razumevanja, bez strpljivosti, nema nikakve slobode. Samo ako je čovek prema čoveku apsolutno istinit i iskren, samo tada se možemo uistinu spoznati. Bez ljubavi nema istine, bez istine i ljubavi ne može čovek spoznati čoveka.

Dr. Eduard Beneš,
prezident Češkoslovačke Republike

Toma G. Masaryk,
počasni prezident Češkoslovačke Republike

Nemački glas o Sokolskoj Petrovoj petoletci

»Wegweiser«, telovježbački izvestielski bilten, koji izlazi svakog tedna u Berlinu, i koji je nedavno postao službenim glasilom Međunarodne gimnastičke federacije, donosi u svom broju od 16. o. m. na prvoj i drugoj stranici veći članak o Petrovoj petoletci jugoslovenskog Sokolstva.

U uvodnom delu tega članka, koji nosi naslov »Dar jugoslovenskog Sokolstva Kralju Petru II«, veli se sledeće:

»Daleko preko okvira svog stručnog rada imale su velike telovježbačke organizacije kao vaspitna udruženja uvek uticaja na sudbinu i dogadaje u životu svojih naroda u raznim državama Evrope. Ove organizacije nisu samo kao svoj cilj postavile sitni svakodnevni rad, da svojim vaspitnim radom i formiranjem u telesnom pogledu stvore svoju naciju za sve njene potrebe zdrave i snažne ljudi, već su one često i same aktivno zahvatile u tok narodnog života. Primer jugoslovenskog Sokolstva s njegovim petgodišnjim planom dokaz je ove tvrdog i ujedno lep primer ogromnih nacio-

nalnih snaga, s kojima raspolažu telovježbačke organizacije raznih naroda.

»Posle osnivanja Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije godine 1929., ovome je pripala važna zadataća, da kao jedina organizacija sprovodi nacionalno-političko vaspitanje omladine. Državna kontrola nad tim bila je pojačana osnivanjem posebnog Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda. Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije objavio je na dan 6. septembra, kada je proslavio rodendan Nj. Vel. Kralja Petra II, svog starešine, proglašen, kojim se uvodi petgodišnji plan rada Sokolstva na nacionalno-političkom, kulturnom i gospodarskom polju. Zaključak tog petgodišnjeg radnog plana pada na dan 6. septembra 1941. godine, t. j. na dan proglašenja punoljetnosti mладog Kralja.

»Ideja Sokolske Petrove petoletke porodila se je među jugoslovenskim Sokolima iz želje i svesti, da treba pokrenuti jedan veliki pokret svih moralnih konstruktivnih snaga u svrhu jačanja osnovnih nacionalnih ideja i u svrhu organizacije i unapredjenja socijalnog, ekonomskog i moralnog života

naroda. Ovim planom pretvara se sokolska misao u delo, koja znači pravi patriotizam, a koji se olicava u stalnom i nesobičnom radu i žrtvovanju u korist narodne celine.«

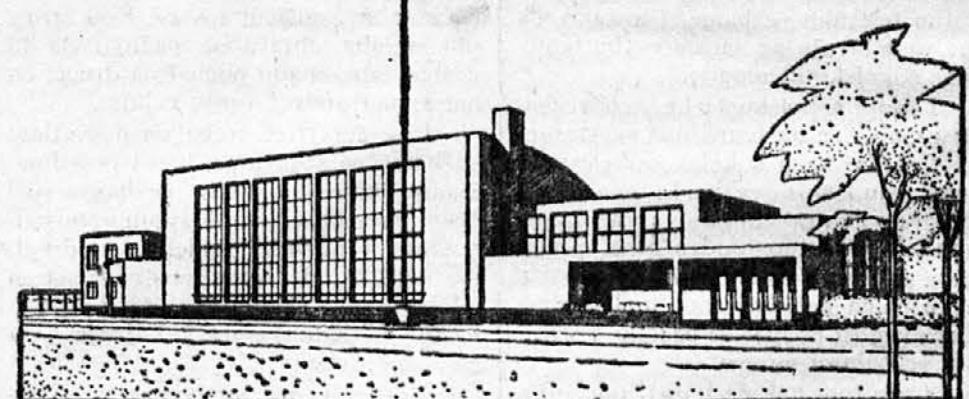
U dalnjem delu tega članka iznosi se detaljnije, što sve obuhvata ovaj sokolski petgodišnji radni plan i način njegovog praktičnog sprovodenja u delo.

Briga za fizičko vaspitanje u drugim državama

Tiršev državni zavod za fizičko vaspitanje u Pragu

U blizini državnog Masarikovog stadiona u Pragu, na Strahovu — na kome će se 1938. godine održati priredbe velikog X svesokolskog jubilarnog sleta, i za koju će se svrhui na ovom stadionu izvesti izvesne privremene

adaptacije — podiže se sada, prema projektu inž. arh. Kopu i Balcaru, zgrada za Tiršev državni zavod za fizičko vaspitanje, u kojoj će pored uzorno uredene vežbaonice biti izgrađene i sve potrebne prostorije za administrativne

Ali od svega početka bilo je potrebno — razglaša šutljivi državnik — da mi Česi, ako hoćemo da zauzmemos u svetu uvažavan položaj, moramo da svetska pitanja učinimo za svoja, i obrnuto, češko pitanje mora postati svetsko pitanje.

Tako je Masarik polagao idejne temelje samostalnosti svoje otadžbine. I kada je nadošlo vreme, bile su stvorene već sve komponente te je bilo samo potrebno pristupiti da ih se poveže zajedno i u celinu. On sam kaže, da kod kuće doduše nije bilo svestrane pripravljenosti za veliki i sudobnosni čas, ali se ipak našlo nekoliko muževa, koji su mu pružili prvu i najpreće pomoć, da njegovo duhovno zdanje i Libušino proročanstvo nisu ostali — prazna teorija. Medu tima je bio i dr. Šajner, starosta Češkoslovačke obce sokolske, koji je pred odlaskom Masarikovim u inostranstvo pribavio mu materijalna sredstva i dao mu ta-

koder na službu i svoje Sokole-legionare. Tu je bio i agilni, spretni i oprezeni mladi dr. Beneš, sadanji predsednik Republike, koji je svome učitelju stavio na raspolaganje svu svoju duhovnu svezost i okretnost. U Parizu će tako ga je genijalni Štefanjik, a u Rimu, Londonu i u Americi bio je spreman kadar duhovne elite naučenjaka i državnika svetskog formata, s kojima je naučenjak i misilac Masarik bio već odavna u najprisnijim vezama. Tu je bio također i njegov drug po struci Vilson. Tako je Masarik odvažno stupio u borbu, koja je doslovno značila borbu na život i smrt. U domovini ostali su njegovi verni, koji su morali da produ trnoviti put, između bajoneta klevetnika i špijuna i povlačeni po tamnicama, dok nisu dočekali oslobođenje. I gde god je stupila nogu neklonivog borea, tu bi se odvalio komad stare, trule zgrade.

Tako je češko pitanje postalo

svetsko pitanje i dobilo realni oblik u novoj tvorbi na zemljovidu Evrope. U granice te nove države Masarik je udario prvi temelj njene sigurnosti i odbrane, kada je u Rusiji od legionara Sokola organizovao prvu redovitu narodnu vojsku, kada je još pre Češkoj i Moravskoj pripojio Slovačku i Potkarpatsku Rusiju, davši tako Češkoslovačkoj Republici onaj konačan oblik, kako ga je bio u sebi zasnovao svojom neumoljivom istinoljubivošću, samosvešću koja imponuje i nesalomljivom verom u pobedu pravde. Pred tim oružjem duha i značaja ustuknula je sva brutalna sila, koja je htela da slovenske narode upregne u svoja triumfalna kola. Tako je istorija potvrdila sav nauk Masarika naučenjaka i državnika, koji nam šutljivi samotar u Lanima tako iskreno ponavlja i preporučuje da o tome razmišljamo. Teško je steći slobodu, a još teže ju je čuvati i očuvati.

Nas jugoslovenske Sokole, koje spaja toliko najintimnijih bratskih veza već od godine 1863. s češkoslovačkim Sokolstvom, s češkoslovačkim narodom i njegovom otadžbinom, isto tako kao i njih raduje njihov narodni i državni praznik i mi za se usavljamo sav nauk brata Masarika, koji nam otvara jedino pravilne poglede na sav javni život i rad i u našoj jugoslovenskoj državi. Nama Sokolima nije teško shvatiti, da medu Masarikovim učenjem i njegovim tako bistrim i nepogrešivim gledanjem na rad i težnje njegovog naroda te medu onim što je učio Tirš vlasta puna, harmonična skladnost. Oduševljeni i požrtvovni, skromni i nesobični, neklonivi pod breinom odgovornosti i teškoća, a češnji lepotu i verujući u uživljnost naše stvari, želimo, da bi se slava bratske Češkoslovačke Republike i naše Kraljevine Jugoslavije večno dizala k zvezdama!

svrhe. To je tek početak onoga što ima da se uradi za ovaj zavod, koji je svojedobno bio osnovan zakonom, a u svrhu da posluži školovanju nastavnika gimnastike i studiju telesnog vaspitanja. Zato i dvorana vežbaonica ovoga zavoda, koja će biti duga 30 a široka 17, neće biti građena za veliki broj učenika, za veće nastupe ili slično, ali će zato ova vežbaonica, kao i cela zgrada na osnovu temeljitog studija higijenskih načela i najmodernijih izuma tehnike, pretstavljati uzor vežbaonice. Vežbaonica se nalazi u sredini zgrade, i ima neobičan oblik, a naročito pada u oči njen segmentni plafon, da bi se time postiglo što bolje provetranjanje i grejanje vežbaonice i što veće osvetljenje i akustičnost. Visina nižih uzdužnih zidova vežbaonice iznosi 5,20 m, a suprotnih zidova 9 m. Na ovoj strani nalaze se i 4 pomicna prozora, koja dovode direktno svetlo i svež vazduh. Vežbaonica će imati i centralno grejanje i centralnu ventilaciju te moderno električno osvetljenje. Pod vežbaonice biće položen na betonsku izolovanu ploču, a na ovu biće položena naročita konstrukcija parketa, koja onemogućuje stvaranje pukotina i time prašine. U vežbaonici će biti uredeno i naročito doskočište za skokove. Svaka od četiri strane vežbaonice biće uredena za pohranu sprava. Pre dolaska u vežbaonicu svaki posebilac moraće, da dode do garderoba, preći kroz dugi hodnik, a nakon što se u garderobi svuće poći će u prostorije za umivanje i tuširanje i tek zatim

opet u vežbačkom delu proći drugim hodnikom, koji vodi do vežbaonice. U svakoj od te četiri garderobe biće mesta za 28 vežbača.

Posebnost ove zgrade biće i velika dvorana za predavanja, izgrađena amfiteatralno, koja će moći da primi 140 slušalaca. Od vežbaonice ovu dvoranu deliće samo jedna pomicna vrata široka 12 metara, tako da će slušaoci moći direktno iz dvorane za predavanja pratiti praktičan rad u vežbaonici. U dvorani za predavanja biće instaliran i kino-aparat za projiciranje slika i filmova. Osim toga tu će biti i sve ostale prostorije: za kancelarije, za stanove činovnika, telefonska centrala, skladišta, garaže i dr.

Skupština Unije francuskih gimnastičara

Dne 21 novembra održaće se u Parizu, u velikoj dvorani Sorbone, skupština Unije francuskih gimnastičara. Na dnevnom redu ove skupštine, kojoj će predsedavati državni podtajnik za telesno vaspitanje, biće osim pitanja administrativnog značaja takođe biranje nove uprave, takmičenja u godini 1937, prednjački tečajevi i sl. Sletovi Unije pak predviđeni su u god. 1937 u Parizu, prigodom velike svetske izložbe, godine 1938 u Compiegne-u, godine 1939 u Brestu, a godine 1940 slet će se održati po svoj prilici u Tunisu.

su sastavljeni i umetnuti medu vežbe na spravama, te za svaki deo od 5 minuta treba obraditi posebni zadatak. Na osnovu gore izloženog iznosimo raspored jednog vežbovnog časa:

1) 5 minuta opće vežbe, koje daju potstrek rastu, elastičnosti, jačini i time pripreme telo za naporne vežbe;

2) 15 minuta vežbe sa spravama, proste i strojneve vežbe;

3) 5 minuta pripremne vežbe za laku atletiku;

4) 15 minuta vežbe na glavnim spravama (vratilo ili krugovi);

5) 5 minuta lakše igre;

6) 15 minuta vežbe na glavnim spravama (razboj ili konj);

7) 5 minuta vežbe u skokovima, preskokima, na penjalima i t. d.;

8) 15 minuta zajedničke vežbe, odredene za javne nastupe;

9) 5 minuta vežbe umirujuće (vežbe disanja);

10) 5 minuta pevanje patriotskih pesama, koračnica u maršu i kratkim govorima pred vrstom o raznim sokolskim i ostalim pitanjima.

Time bi bio završen čas sokolskog sistematskog vežbanja. Ovo je čas vežbanja u zimsko doba, dok se leti ima da preinači s onim granama, koje se u pojedinim krajevima mogu s uspehom gajiti, kao: laka - atletika, plivanje, veslanje, igre, izleti, taborenje, letovanje, dakle sve što utiče na podizanje telesne snage i zdravlja a u isto vreme na druželjublje, podređivanje celini, na jačanje i vaspitanje volje, karaktera i ostalih vrlina, koje treba da krase svakog čoveka.

Vaspitanje prednjaka. Značaj i ulogu prednjaštva, koje mora da prožima sokolska ideja, izneo je Tirš u jasnim i kratkim rečima: »Kuda god je Sokolstvo uspealo ili neuspelo, neka je zasluga ili krivnja prednjaštva«. Da sokolsko telesno vaspitanje još nije u svim jedinicama potpuno, krivnja je zbog nedovoljnog broja stručnih i idejno spremnih prednjaka. Dakle, šta nam nedostaje? Nedostaju nam spremni i sposobni prednjaci i prednjačice. Lako je u Sokolstvu pripremiti za svaki drugi posao člana, samo ako za Sokolstvo ima ljubavi i oduševljenja, ali za prednjake poređljivo i oduševljenja treba imati i stručne spreme, koja je prvi uslov za dobar napredak i razvitak sokolske ideje. Nećemo imati podmlatka, ni naraštaja a naravno ni članstva, ako ne vaspitamo omladinu. Prednjaka i prednjačica nam nedostaje, i te kako nedostaje. Za njihovo vaspitanje i školovanje do sada je nedovoljno učijeno, kako kod četa tako kod društava, župa i Saveza. Do sada se pitanju i podizanju prednjaštva te kako bi bilo moguće vaspitati u svakoj četi bar po jednog a u društvenim bar 2 prednjaka godišnje.

Najpre potrebno je pravilno i redovno držanje prednjačkog časa i prednjačkih sastanaka u obliku sednica. Ngede na tom času proučavaju sistematiku, metodiku, a na drugom usavršavaju vežbače, članove prednjačkog zabora. Po mome shvatanju, ovo nije dobar put. Šta pomaže prednjačkom zboru sistematičku i metodiku, kad se ne zna kako treba metodički postupati kod preskoka, recimo, skrēnog na jednoj spravi. Zato predmet prednjačkog časa treba da bude praktična metodika. Pokazati praktično metodično postupanje kod raznih stupnjeva, prepreka, pokazati razliku izabiranja vežbi za mladež i dorasle, naučiti komandu, pružati pomoć kod vežbanja, voditi zajedničko vežbanje i razne igre — to je za današnju praksu najpotrebnije.

Ovakvim postupanjem uvodi se prosto jedan sistem u kratkim tečajevima, koji se drže u jedinicama svake nedelje bar po 1 čas. Ovakvim radom obrazuju se članovi vežbači za prednjačke pripravnike. Na ovim kratkim tečajevima zaokruži se najočuvnije znanje i na takav se način prednjački pripravnik pripremi za drugi, duži i posredni vežbački tečaj.

Na srednjem postupajući se na prednjačkim tečajevima, koji se drže u jedinicama svake nedelje bar po 1 čas. Ovakvim radom obrazuju se članovi vežbači za prednjačke pripravnike. Na ovim kratkim tečajevima zaokruži se najočuvnije znanje i na takav se način prednjački pripravnik pripremi za drugi, duži i posredni vežbački tečaj.

Na srednjem postupajući se na prednjačkim tečajevima, koji se drže u jedinicama svake nedelje bar po 1 čas. Ovakvim radom obrazuju se članovi vežbači za prednjačke pripravnike. Na ovim kratkim tečajevima zaokruži se najočuvnije znanje i na takav se način prednjački pripravnik pripremi za drugi, duži i posredni vežbački tečaj.

Na srednjem postupajući se na prednjačkim tečajevima, koji se drže u jedinicama svake nedelje bar po 1 čas. Ovakvim radom obrazuju se članovi vežbači za prednjačke pripravnike. Na ovim kratkim tečajevima zaokruži se najočuvnije znanje i na takav se način prednjački pripravnik pripremi za drugi, duži i posredni vežbački tečaj.

Na srednjem postupajući se na prednjačkim tečajevima, koji se drže u jedinicama svake nedelje bar po 1 čas. Ovakvim radom obrazuju se članovi vežbači za prednjačke pripravnike. Na ovim kratkim tečajevima zaokruži se najočuvnije znanje i na takav se način prednjački pripravnik pripremi za drugi, duži i posredni vežbački tečaj.

se budući učitelj pripravlja za praksu slušanjem i gledanjem). Sećam se, da smo kada mladi i dobri vežbači bili hospitali na vežbovnom času s decom, a isto tako s naraštajem, te iako nismo imali temelja, ipak smo mnogo toga naučili. Prednjački kandidat, koji već ima solidan teoretski temelj, vrlo dobro će opaziti kad prednjak-takmičar uvežbava na pr. odbočna kola, skok s motkom, proste vežbe ili izvesnu igru, on će dobro i jasno opaziti razliku kako dotični prednjak vodi decu a kako naraštaj.

Stećeno se znanje u školama izvesnim delom zaboravlja, a u većini slučajeva mnogo toga u školi ne biva potpuno i jasno objašnjeno. Tek nakon svršene škole dolazi stručno obrazovanje. I šegrt najpre svrši školu, i onda istom počne učiti stručno i da bi se potpuno usavršio u svojoj struci, mora pratiti razvoj i napredak te struke. Tačko isto i prednjak mora studirati televodela, čitanjem naših i stranih stručnih časopisa, a to će u mladom prednjaku podići zanimanje za vaspitni rad i produbiti njegovo znanje te će i njegova praksa biti sve stvarnija i savršenija. Takav prednjak i sam dobro i stručno vaspitan neće umarati i kvariti tela dece raznim nezgodnim i teškim vežbama, neće ostaviti 30 dečaka da stope dok jedan izvede preskok preko jedne sprave (koja je za odrasle), a na polju, na livadi sja prolećnji dan, on neće naraštajima pokazivati škodljive i teške izdržaje te krviti njihova telesa.

Na sednici prednjačkog zbora može uvek jedan član zaboravlja kratek nagovor iz telovežbe, metodike, ideje. Pri tome se izmenjuju misli, biste i dopunjaju, a to uvelike koristi u

praktičnom radu pri sprovođenju sočkovskog telesnog vaspitanja.

U tome vidimo solidan početak naobrazbe prednjaka za telesno vaspitanje i sticanje spreme za polazak u društvene i župski tečajevi, kao i premanje i za stručne predavače na idejnim školama, sednicama, predavačima, na skupština, javnim priredbama i izletima. Tako prednjak stiče pogled na mnoga potrebna i korisna sokolska pitanja, a posebno kako da se popravi stanje u vežbaonici, u društву, među prednjaštvom i dr.

Obrazovan i iskusni prednjak opaža sve, što se u svetu događa u pogledu telesnog vaspitanja, jer sokolski rad treba danas svuda, ako se želi napred, novih snaga, stručno obrazovanja; doba dilematizma i samouka i za Sokolstvo je danovo prošlo. Danas Sokolstvo za svoj rad traži punu vrednost i spremu.

Poglede na kulturu telesnog vaspitanja treba stalno objašnjavati i širiti putem predavanja, telovežbenih filmova, posećivanjem izložaba, javnih priredaba, utakmica, sletova i t. d. Ne smemo nadalje ostajati stalno pri statu nego moramo uvek tražiti novo, bolje i lepsje.

Izlažući ove misli, koje mogu mnogima poslužiti pri radu, čvrsto verujem,

da će se smisljenim načinom vaspitanja i uvođenjem prednjaštva ono i

množiti i da će se ujedno time lakše savladati mnoge teškoće, koje stoje na

putu uspešnom telesnom a time i općem, svestranom sokolskom vaspitanju, koji teži da drži u zajednici dade punog, celog čoveka — Sokola.

Petar Čolić,
načelnik Sok. župe Mostar

Sokolsko telesno vaspitanje

Soko je vaspitna organizacija. Njegova je svrha vaspitati i sačuvati jugoslovenski narod u telesnoj, duševnoj i moralnoj snazi. Soko se brine o čoviku u telesnom, duševnom i moralnom pogledu, imajući uvek u vidu nerazdvojenost ljudskebitnosti. Glavno sredstvo da se postigne taj cilj jeste telesno vaspitanje.

Sokolsko vaspitanje zaosnovano je na temeljima svestranosti i općenitosti. Kao glavni temelj sokolskog vaspitanja je svestranost. Svestrano sokolsko vaspitanje obazire se na usavršavanje čitava čoveka, t. j. na njegovu telesnu, moralnu i duševnu stranu.

Temelj svestranosti sokolskog vaspitanja znači dovesti snagu, zdravlje i lepotu pojedinca do najvećeg razvoja, postići harmoničnu uzajamnost nervnog (živčanog) i mišićnog sistema, probistriti misli, ojačati volju, odvažnost, istrajnost i samopouzdanje; razvijati društvene osećaje, moralno i estetski, naučiti da čovek pretvara energiju u delo, vaspitati ga u radu i delatnosti, delovati na formiranje i stvaranju njegovog čvrstog karaktera.

Ova snaga može doprineti narodu uspeh samo onda, ako u ovom radu učestvuju svi slojevi našeg naroda. Zato je drugi temelj sokolskog vaspitanja općenitost t. j. uver, da tom vaspitanju pristupe svi slojevi naroda, bez razlike dobra, starosti, spola, kao i bez obzira na stalež, politiku i versko stanovište.

Da postigne taj svoj cilj, sokolsko vaspitanje služi se, kao glavnim sredstvom, telesnim vaspitanjem, t. j. različitim telesnim vežbama, i to tako, da one vaspitavaju na zaosnovanim temeljima sokolske ideologije.

I samo sokolsko telesno vaspitanje zasniva se na temeljima svestranosti, t. j. što se u sokolskom telesnom vaspitanju izabiru vežbe, kojima se postiže pravilan razvoj tela i funkcija organa tela. Okretnost, odvažnost, spremnost, prisustvo duha i volje, postiže se vežbama na spravama, a disciplina i društvenost postiže se prostim i strojnim vežbama i igrama.

S obzirom na temelj općenitosti, sokolsko telesno vaspitanje izabire takve vežbe, koje može svaki sam izvaditi, i koje su pogodne za različito doba starosti i spol.

Pokreti, kojih je velika množina, sastavljeni su u srednu celinu, određena je njihova srodnost, čime je omogućeno pamćenje velikog broja pokreta i čime je stvoren sistem telesnog vaspitanja.

Kako sistem sokolskih vežba zahvata pokrete sistematske telovežbe, tako isto zahvata sport i igre.

Da se postignu ciljevi sokolskog vaspitanja, koje smo gore naveli, potrebne su m e t o d e.

Metoda sokolskog telesnog vaspitanja zaosnovana je na načelima svestranosti i sveopćenitosti. Njeno glavno načelo je nerazdvojenost ljudskebitnosti. Metoda sokolske telovežbe traži, da se kod vežbanja gleda svestrano na čoveka kao jedinku, t. j. kako na telesnu tako na duševnu i moralnu stranu. Na vežbalistu treba vaspitavati volju i karakter u bratskom duhu. U toj

Nemamo govornika!

Zapažena je činjenica, da su mnoge sokolske manifestacije i veliki zborovi promašili moralni efekat zbog — **ravdih govornika**. U času kad je potrebno da se snažno manifestuje sokolsko oduševljenje, da se u nekoliko rečenica izrazi raspolaženje sokolskih redova i da se u uznesena srca ureže nekoliko snažnih sokolskih misli — penje se na govornicu govornik, koji, bez govorničkog talenta ili bez govorničke spreme, s nekoliko **mrmljanih** rečenica, upropasti glavni i završni efekat svečanosti i pane kao hladan tuš na sokolsko oduševljenje. Koliko puta oduševljeni stupate u sokolskim povorkama, oduševljeni snagom sokolskih redova, misleći radosno na velike ideale, i zaustavite se pred govornicom, čekajući da govornik jasno i oduševljeno izrazi ono, što je u tom času u srećima stotina i hiljada, u njihovom odlučnom i poletnom maršu, u njihovim preobrazbenim licima. A vaš se zanos odjednom susreće s mucanjem i mrmljanjem govornika, da se splasne u jedno mučno i očajničko raspolaženje.

Mi ne obraćamo dovoljno pažnje na vaspitanje govornika, iako se bez

Pripreme za X svesokolski slet u Pragu 1938 godine

Skoro svi otseci, kojima je određen naročiti deo rada oko priprema za jubilarni X svesokolski slet u Pragu 1938 godine započeli su s radom, a rad nekojih od njih već danas je u punom jeku.

Glavna pažnja obraća se sada na izradu sletskog proračuna, a koji će iznositi nekoliko desetaka milijuna Kč. Ova ogromna suma potrebna je zbog novih adaptacija na sletištu, koje još nije definitivno izgrađeno. Država ima još da izgradi oba pobočna kriila glavne trib

nim specijalnim ekspozicijama prikazati svestranstvo sokolskog rada.

Svim sletskim otsecima određene su već i kancelarije te pomoćno kancelarijsko osoblje. Sve će to biti koncentrovano u Tirševom domu.

Predsedništvo ČOS bilo je zamenjeno, da se ponovo pozabava i pitanjem sletskog poreza, pošto je proračun troškova već veoma prekoracio prvobitno predviđenu visinu.

Poznati komponista, profesor Jarošlav Kršička komponovaće pretsletsku pesmu, dok su V. Novak i J. B. Ferster zamoljeni da bi komponovali pesme za sokolske horove.

I inostranstvo već se interesuje za slet, što dokazuju svakodnevni pismeni uputi, koji stižu glavnoj sletskoj kancelariji.

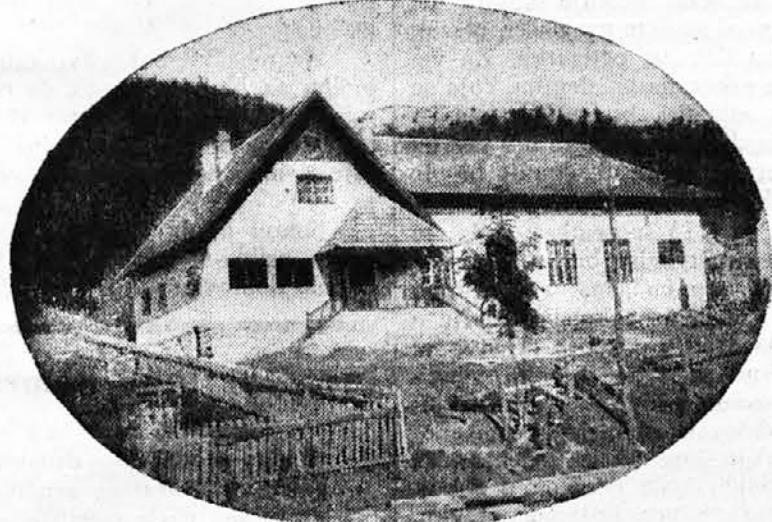
Povodom češkoslovačkog praznika 28. oktobra

Svim bratskim jedinicama!

U svim mestima, gde se bude u zajednici s ostalom drugim udruženjima priredivala zajednička proslava dana 28. oktobra, praznika bratskog češkoslovačkog naroda, dužnost našeg Sokolstva je da uzme u proslavi što vidnijeg učešća, da bi ona bila što dostojanstvenija i značajnija. U onim pak mestima, gde se te proslave ne budu priredivale u zajednici i u većem obimu, treba da naše jedinice same prirede predavanja o značaju tog najvećeg praznika bratske i savezničke nam Češkoslovačke Republike.

Otvorenje Sokolskog doma Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja u Olovu

Naše mesto jamačno nije nikada izgledalo svečanije, nego dne 11. o. m. Još ranim jutrom vile su se državne zastave sa svim kućama u mestu. Olov je iščekivalo izaslanika Nj. Vel. Kralja, da na svečan način otvari i predla generacijama novosagradieni Sokolski dom, koje je naše društvo sagradilo nakon dvogodišnjeg svog rada, a koji je posvećen neumrlim Senjima Kralja Heroja.

Sokolski dom Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja u Olovu

Oko 10 sati pucanj prangija objavio je mnogobrojnom narodu, da ulazi motornom drezinom izaslanik Nj. Vel. Kralja, pešad. potpukovnik g. Tihomir Stojadinović, pomoćnik komandanta sarajevskog Vojnog okruga. U to vreme je bio na staničnom peronu celi sokolski odbor na čelu sa starešinom bratom ing. Kuzmanom Milevićem, vežbače članstvo, mnogobrojno građanstvo i seljaštvo kako iz bližnje okolice tako i daljnje. S Kraljevim izaslanikom su još došli delegati bratskog Saveza i Župe u osobi braće Nikifora Todića, starešine Sokolskog društva Tuzle i Mehe Salihspahića, člana župskog uprave. Kada je g. izaslanik Nj. Vel. Kralja sišao s drezinom prošlo se je urnebesni poklik iz stotine grla: »Živio Kralje!« Tada mu podnosi izveštaj brat starešina, koji ga upoznaje s članovima uprave, a mala devojčica učenica osnovne škole Mimi Loci predaje mu kitu cveća. Odatle je povorka g. g. izaslanike otpratila do njihovih stanova, pa se je povratila i dočekala dolazak vozova iz Han Pijesaka i Zavidovića u kojima je došlo veoma mnogo gostiju sa svih strana.

U 11 sati ušao je na letnje vežbalište kraj doma g. izaslanik Nj. Vel. Kralja. Tamo ga je na ulazu dočekala devojčica Zora Cvjetić i dala mu so i hleb. Tada se je postrojio gust špalir Sokola i ostalog naroda. Ponovo su nastali urnebesni poklici Kralju, Jugoslaviji, vojski i Sokolstvu. Izaslanik Nj. Vel. Kralja održao je dirljiv patriotski govor, a nakon toga presekao državnu trobojku i otvorio vrata. Izljubio se s bratom starešinom Milevićem predajući mu dom na rukovanje i moleći ga, da ustraje u radu na dobrobit Kralja i otadžbine, sa željom da novootvoreni dom bude sretionik svakog dobra. Iza toga se je ogromna masa sveta sljela u dom, gde je nastavljeno s dalnjim svečanostima. Svečanost je otvorio brat Milević, pozdravivši vrlo biranim rečima gg. izaslanike Nj. Vel. Kralja, g. bana, delegate Saveza, Župe, ostalih bratskih društava, predstavnike crkve, te ostale posetioce. Iza toga su otpošlani pozdravni pozdravi Nj. Vel. Kralju i g. banu Lukiću. Nakon gornjeg, zamolio je predstavnike vere, da izvrše verski obred, pa je prvi počeo pravoslavni sveštenik proto g. Mihajlo Savić iz Kladinja, a iza njega je nastavio muslimanski sveštenik g. Abdurahman Mehmedović, koji je nakon izvršenog verskog obreda održao dirljiv i patriotski govor dotakavši se Sokolstva, kao organizacije, koju Islam to-

leriše. Posle njega je govorio izaslanik g. bana drinske banovine načelnik sreza za kladanjskog g. Simon Bančić, koji je izručio pozdrave g. bana, koji je bio sprečen službenim poslom, da lično prisustvuje. Iza njega je govorio brat Nikifor Todić, delegat bratskog Saveza, koji je naglasio, da je srećan što može da predstavlja Savez Sokola i da se uveri lično šta je naše društvo za veoma kratko vreme, a nakon dvoga-

Zbor okružnih načelnika održan je u nedelju dne 11. oktobra o. g. u pisarnici bratske Sokolske župe Sušak-Riječka pod predsedanjem župskog načelnika brata Marijana Borasa. Na tom zboru bila su zastupana ova okružja: iz matičnoga okružja bila su nazočna ova br. i ss.: Br. Helman, br. Vasić, br. Vrančić, br. Preljevac, s. Gabra Šepić, s. Nevenka Boras i s. Roma Mohorić. Kastavsko grobničko okružje zastupao je okružni načelnik br. Valesio, krčko okružje br. Uravić, uskočko-vinodolsko okružje zastupao je br. Jazbec i otočko okružje br. Bačić iz Raba, dok ličko i goransko okružje nije niko zastupao. Na zboru je bio nazočan po dužnosti i župski prosvetar br. Bačić.

Na tom važnom sastanku pretresana su po Sokolstvu ove bratske župe vrlo važna tehnička pitanja. Raspravljaljalo se o natecanjima, javnim nastupima, sletovima, utakmicama u plivanju, veslanju i smučanju, te konačno o tečajima, koji se imaju održati ili još ove godine ili početkom godine 1937. Iza toga poduljega i stvarnoga pretre-

sanja prihvaćen bi predlog župskoga načelništva o podnošenju Pravilnika o uređenju javnih nastupa po okružjima i društvinama, koji će se podneti na prihvati i odobrenje nadležnom sokolskom forumu.

Konačno su pojedina braća iznela svoje pogledne na sokolski tehnički rad u odnosnim br. jedinicama osvrnuvši se kod toga iznalažanja na uroke i zapreke, koje dolaze iz nesokolskih redova i koje sprečavaju, a u više jedinica uopće onemogućavaju svaku sokolsku javno delovanje. Nažalost se moralno konstatovati, da kod mnoge braće nema prave sokolske svesti ni sokolskoga vaspitanja ni sok. discipline, dok je kod sestara zavlađao neki strah. Radi toga nemara i nehaja, koji se u mnogo slučajeva ne može opravdati biće nekoja bratska društva predložena na brisanje i likvidaciju. Bolje da je manji broj jedinica, ali vrednih i agilnih, nego veći, a taj samo na pariru. Sokolstvo ne sme da zna za zapreke, ono mora da kroči napred »potruju k zvezdama.«

Iz Sokolske župe Varaždin

Proslave rodendana Njegovog Veličanstva Kralja

Osim svečanih proslava društva Varaždin i Čakovec, koja izvršiće proslavu rodendana Njegovog Veličanstva Kralja Petra II s propisanim programom, stigli su još sledeći izveštaji o proslavi toga dana: Sokolsko društvo Kotoriba održalo je 6 IX prepodne u dekoriranom sokolani svečanu sednicu sa ovim programom: 1) Sokolski marš (fanfara vatrogasci), 2) Otvaranje sednice (br. starešina Čižmešija), 3) »Na 6. septembra« (deklamacija), 4) Predavanje o Mladom Kralju i značenju 6. septembra, 5) Državna himna, 6) »Zdravo, Kralju« (deklamacija), 7) Čitanje proglaša Saveza SKJ, 7) »Oj Slovenija«. Sokolana je bila potpuno puna, a prisustvovali su sednici, uz celokupno članstvo delegati raznih ustanova i lep broj naroda. Tom prigodom priredene su oduševljene manifestacije Mladome Kralju i to baš na ovom pograđenom mestu, gde i unutarnji neprijatelji htelo su razoreti dugogodišnji rad Sokolstva. Sokolska četa Macinec privredila je na rodendan Njegovog Veličanstva Kralja lepu svečanost. U dvorani, očišćenoj slikama, zelenilom i državnim barjacima sakupilo se je sveukupno članstvo, predstavnici vlasti, članovi »Jugoslovenske čitaonice« i seljaštvo. Svečanost je započela pevanjem četnog zborna »Sokolski pozdrav«. Prvi je govorio brat starešina Zore, a prigodno predavanje održao je brat prosvetar Valdec. Sledi deklamacija (s. Crnčec), pevanje državne himne, čitanje proglaša Saveza SKJ, (br. Jambrović), recitacija (s. Videc), pevanje »Oj Slovenija«. Sokolska četa Sivica prisustvovala je 6. septembra blagodarenju u crkvi, nakon čega je održana svečana akademija s ovim rasporedom: 1) Državna himna (četni zbor), 2) predavanje (br. Vrana), 3) deklamacija (br. Šimunić), 4) čitanje savezne okružnice, 5) deklamacija (s. Lapoš), 6) simboličke vežbe i 7) »Oj Slovenija«.

pomenu, nakon čega je smrt Viteškog kralja komemorirao brat Gluhak. 9. oktobra održan je u sokolani Sokolskog društva Kotoriba žalobni zbor. Raspored zborna ostavio je na prisutno članstvo i seljaštvo neizbrisiv utisak. Na pozornici, presvučenoj u crno sukno, bila je izložena slika blaženopočivšeg Kralja, kraj kojeg su gorele sveće. Program bio je sledeći: Otvorenie zborna (br. Holub), »Deveti oktobar« (deklamira br. Fundak), predavanje (br. načelnik Barulek), »Kralju Mučeniku« (deklamira br. Bek), alegorički prikaz izveštaju muška i ženska deca pred sliokom blaženopočivšeg Kralja, »Na Oplencu« (deklamacija br. Rajher), »Jugoslavija« (deklamacija br. Siladi), »Za Kralja i Otadžbinu« (dijalog), »Zadnji pozdrav Viteškom Kralju« (govorio brat Smrk). Toga dana provedene je socijalna akcija u korist fonda Viteškog Kralja Ujedinitelja. Sokolska četa Sivica korporativno je uzela učešća na pomenu, a istog dana održana je i komemorativna sednica, na kojoj je o pokojnom Kralju govorio brat prosvetar Vrana. I Sokolska četa Strahoninec održala je nakon crkvenog pomenu žalobnu sednicu. Na sednici je održan prigodan govor te su recitovane pesme »Kralju Mučeniku« od Matića i »Deveti oktobar« od Vlahovića.

Javna vežba Sokolske čete Novo Selo - Sv. Rok. 27. septembra održala

je ova četa svoju treću javnu vežbu. Iako je bilo nestalo vreme vežba je uspešna, pa nije izostao ni materijalan dobitak, napose, jer su čakovečki trgovci, poklonili lepih stvari za tombolu. Uzeli su učešća i članovi matičnog društva iz Čakovca i Sokolske čete Sivice, a bilo je pojedinačno iz ostalih susednih jedinica. Vežbalište bilo je okrenuto jugoslovenskim barjacima. Vežba je započela pozdravnim govorom brata prosvetara Derviša Ajanovića, nakon čega je otsvirana državna himna. Nastupili su: muška i ženska deca (vežbe zastavicama) 40, naraštaj Sivica (vežbe palicama) 9, domaća naraštaj (proste vežbe) 11, ženska deca (40), članovi (15), stakleničko trčanje (16), muška deca (proste vežbe) 26, stafetno trčanje (16).

Sokolstvo na proslavi 300-godišnjice varaždinske gimnazije. Na ovoj kulturnoj proslavi uzelje je učešća i Sokolstvo. Odred od 60 članova u odori s društvenom muzikom i barjakom, pod vodstvom načelnika brata Suligoja prisustvovao je svim svečanostima, a na akademiji zastupao je bratski Savez brat Belić.

Prosvećni tečaj Sokolske župe Petrovgrad

U vremenu od 2—7. oktobra ove godine održan je prosvećni tečaj Sokolske župe Petrovgrad. Ovo je peti tečaj po redu u ovoj župi odkad je S. P. O. otvorio četirogodišnji plan prosvećnog rada, a prvi u novom trogodišnjem planu. Do sada je kroz svih pet tečajeva prošlo 300 članova i članica. Na ovom tečaju bilo je 57 prisutnih članova i članica raznih društava iz ove župe. Tečaj se je održavao u prostorijama Sokolskog društva I Petrovgrad. Predavanja na tečaju bila su idejna i praktična. Svi tečajci posetili su svojim nastavnicima tvornicu piva i tvornicu šećera. U sredu uveče 6. ovom pri završetku tečaja prireden je svečan banket na kom su uzelci učešća svih tečajaca i nastavnici.

Tečaj je završen s uspehom, i 57 novih tečajaca pošlo je u narod da po ravnom Banatu poseju seme zdrave sokolske misli u dušama čestitih mladih Jugoslovena.

Javna vežba Sokolskog društva Zagreb III

Sokolsko društvo Zagreb III, koje radi u gimnastičkoj dvorani nove gimnazije u Solovljevcu ulici, priredilo je u nedelju dne 4. oktobra o. g. svoju IV javnu vežbu, na letnjem vežbalištu Sokolskog društva Zagreb I u Klaićevoj ulici, koja je vežba moralno i materijalno vrlo dobro uspela.

U 15.30 sati, dok glazba Sokolskog društva Zagreb II svira sokolske kočnice, ulaze na vežbalište sve kategorije Sokola III, te se postrojavaju čelamom prema izaslanicima vojske, vlasti i Sokolstvu, a zastavnici unose držvene zastave, te Sokolstvo i prisutni odaju pozdrav zastavama, a glazba svira Sokolski pozdrav. Nakon pozdrava otstupaju sve kategorije osim članova, koji ostaju postrojeni i vežbaju sleteće proste vežbe, te ih publika nagradjuje odobravanjem. Sledi članice s prostim vežbama. Nakon članica nastupa muški naraštaj s prostim vežbama; vrlo dobro uvežban ostavlja lep utisak na prisutne. Sledi ženski naraštaj sa svojim prostim vežbama, naraštajke svojim elegantnim izvedenjem ubire burno odobravanje prisutnih. Iza ženskog naraštaja nastupaju odjeljenja na spravama i to: članovi — preskoci preko stola, članice — preskoci preko kozlića, muški naraštaj — vežbe na visokom razboju i ženski naraštaj — vežbe na dvovisinskom razboju. Kod ove tačke primetili smo, da je naraštaj muški i ženski tehnički vrlo dobar, te pojedinci i pojedinke pokazuju, da bi se uz stručno vodstvo mogli razviti u vrlo dobre sokolske tehničare. Nakon sprava sledi vežbe muške dece, te mališani pozdravljeni sa simpatijama od prisutnih napuštanju vežbalište, te pojedinci i pojedinke pokazuju, da odmah za njima nastupe ženska deca, koju publika toplo pozdravlja. Po prvi put ove godine u Zagrebu nastupaju starija braća u vežbama palicama, što prisutni primaju s vidnim zadovoljstvom. Sledi igre svih kategorija među kojima pobuduje veselost kod prisutnih, navlaženje užeta između 6 starije braće i 12 muške dece, gde mališani pozdravljeni sa simpatijama od prisutnih napuštanju vežbalište, da odmah za njima nastupe ženska deca, koju publika toplo pozdravlja. Po prvi put ove godine u Zagrebu nastupaju starija braća u vežbama palicama, što prisutni primaju s vidnim zadovoljstvom. Sledi igre svih kategorija među kojima pobuduje veselost kod prisutnih, navlaženje užeta između 6 starije braće i 12 muške dece, gde mališani pozdravljeni sa simpatijama od prisutnih napuštanju vežbalište, da odmah za njima nastupe ženska deca, koju publika toplo pozdravlja. Nakon vežbi devetorice nastupaju sve kategorije, kojima je starešina društva brat Josip Rišlavić održao dug, točao govor o zadacima današnjeg Sokolstva.

Po završetku govoru brata starešine izvršen je mimohod svih društvenih kategorija, te je u Sokolskom domu održano sokolsko zabavno veče, na kojem su braća i sestre u društvu sa svojim milim gostima uz pesmu i ples proveli nekoliko ugodnih i veselih sati.

Ovu javnu vežbu posetili su: pomoćnik komandanta IV armijske oblasti divizijski general g. Đorđe Radovićević, komandant Savske divizijske oblasti divizijski general g. Vlado Kostić, vršiо dužnosti komandanta IV podoficirske škole Kraljice Marije pešadijski potpukovnik brat Dušan Petrović, starešina Sokolske župe Zagreb brat dr. Oton Gavrančić, njegov zamenik brat dr. Srećko Mahulja, tajnik župe brat profesor Đamonja, te brojno članstvo svih zagrebačkih sokolskih društava i gradanstvo grada Zagreba.

Javnu vežbu, koja je protekla u uzorkom redu vodio je neumorni društveni načelnik brat Drago Potočnjak uz pripomoć društvenog predsjedničkog zboru.

Sokolska radio-predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Sledеća sokolska radio-predavanja održavaju se:

dne 29. oktobra predaje br. Bogoljub Krejčić, Beograd, o temi: »28. oktobar 1918 godine u Pragu.«

dne 1. novembra predaje br. Gavrilo Milošević, Cetinje, o temi: »Cetinski manastir

Naši pokojnici**† Sestra Jelka Vučnović**

Kao da je i nemilosrdna smrt stupila u savez s našim neprijateljima — te iz naših redova bira ponajbolje.

Ovaj puta nam uzima sestru Jelku Vučnović, načelnicu čete Mašić (župa Zagreb). Sestra Jelka polazi dnevno realku udaljenu od njene kuće 5 km s verom, da će danas sutra biti ponos svojih roditelja — a svojim radom kroz Sokolstvo — na korist domovini. Ali pred 2 god. pred samu maturu — shrva je bolest, kojoj traži leka, ali ga, nažalost, ne nalazi. Kao načelnica čete Mašić prima se delikatne zadaće i skuplja oko sebe lep broj članica. Svojim nesebičnim radom dokazuje da je na selu dobrih Sokolica — očko se nade samo jedna sestra koja razume da ih vodi.

Svoju ljubav iskazuju joj zadnji put sestre i braća skupivši se 21. septembra — da je otprate na večni počinak. Tu se u ime čete opršta od nje brat Vukmirović, a u ime matičnog društva brat prof. Ketig i još jedan kolega.

Odlazimo tužni s groba sestre Jelke — svesni, da će njeno mesto ostati nepopunjeno u našim redovima. Neka joj je slava!

M.

KNJIGE I LISTOVI**JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI KALENDAR I KALENDARIĆ SOKOLSKKE OMLADINE ZA 1937 GOD.**

Kao i svake, tako će i ove godine Jugoslovenska sokolska matica izdati Jugoslovenski sokol. kalendar (XVIII

godište) i Kalendarice sokolske omladine (IX godište). Cena Kaledara biće 7 Din, a Kaledarić 2 Din po komadu.

Pučki kalendar za sokolsko selo, koji će takođe uskoro izići, neće smenati gore pomenutim kalendarima, jer će isti biti ureden poput ostalih kalendarica za selo, donoseći gradivo u najvećem delu za sokolske čete.

Jugoslovenski sokolski kalendar, koji ima već svoju tradiciju, objaviće statistički pregled, spisak društava i četa kao i druge podatke, koji su neophodno potrebiti sokolskom članstvu i društvima u svrhu poznavanja sokolske organizacije. Kalandarić pak poslužiće našoj sokolskoj omladini.

Narudžbe za Jugoslovenski sokolski kalendar i Kalandarić sokolske omladine prima do kraja ovog meseca Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom.

***
SOKO NA JADRANU**

Glasnik sokolskih župa Split, Šibenik - Zadar i Sušak - Rijeka. Broj 7 do 9 za juli - septembar 1936.

Sadržaj: Živio Kralj! — H. M., Zagreb: Lestvica najjačih naroda XI olimpijade. — Dr. Ivo Stalio, Split: Veslačka olimpijada 1936 g. — H. M., Zagreb: Olimpijske umetničke utakmice. — V. M. A.: Konkretni predlozi. — Milan Kukurin, Hvar: Prednjak. — Slet Sokolstva na Jadranu u Šibeniku 21-23 VIII. — Šaljivi kut. — Vesti iz župa Sušak - Rijeka, Split i Šibenik - Zadar. — Vlahović P. Ante: Iz prošlosti Sokolskog društva Mandalina.

Godišnja pretplata na list iznosi 24 Din; pojedini broj 2 Din. — Uredništvo i uprava lista: Split, Sokolski dom.

memorativna sednica, koja se je sa stojala iz predavanja, muzičkih tačaka i deklamacija. Sve su tačke odlično izvedene, a naročito je dubok dojam ostavilo predavanje br. Milana Bogdanića. Prisutno je bilo oko 600 lica, iako je bio radni dan.

V. S.

GOSPIĆ. — Rad u društvu. Nakon dulje stanke počelo je opet s radom Lutarsko pozorište našega društva, te nam je 1. oktobra prikazalo dečiju bajku "Ivana i Marica", proširenu po bratu Bularu.

I ovoga puta kao i uvek naši lutkari su poznjni veliki uspeh i moralni, a i materijalni. Izvedba je bila vrlo dobra. Naročito je bio doteran let leptira, koji je bio upravo prirodan. — Scenerija bila je odlična. Dvorana je bila puna većinom razume se dece, koja su iskreno zavolela lutarsko pozorište, a to je najveći uspeh braće lutkara, koji ulažu zaista mnogo truda u taj nesobičan rad. — Za nekoliko dana kad dobiju lutkari svoje stalne prostorije, biće njihov rad još intenzivniji čemu se iskreno radujemo.

V. S.

KASTAV. — Komemoracija Viteškog Kralja Ujedinitelja. Dana 9. oktobra o. g., na drugu godišnjicu mareljske tragedije, prisustvovalo je u 9 sati u jutro brojno članstvo pomenu u župskoj crkvi sv. Jelene u Kastvu. Iza pomena održala se je u društvenom Narodnom domu komemorativna sednica.

KUTINA. — Komemoracija Viteškog Kralja Ujedinitelja. Sokolsko društvo Kutina priredilo je na dan druge obletnice tragične smrti blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja pomen ovim redom: sveukupno članstvo, naraštaj i deca prisustvovali su pomenu u rimokatoličkoj crkvi, izraelit. hramu i evangeličkoj kapeli. Posle toga sabralo se u članstvo, naraštaj i deca i mnogo građana u Sokolskom domu, gde je održana komemoracija. Tužaljku "Mrtvom Kralju", od Katića, pevao je naraštaj pod vodstvom prosvetara Dolenca, dve deklamacije o Kralju mučeniku recitirali su jedan naraštajac i naraštajka, predavanje o Velikom Kralju održao je prosvetar br. Dolenc, a državnu himnu otevrao je na koncu dečki zbor.

Odariv je bio vrlo velik, kako od članova, tako i od građanstva, a napose od omladine, koja je bila zastupana u velikom broju.

SINJ. — Komemoracija Viteškog Kralja Ujedinitelja. Na dan obletnice smrti blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja Sokolsko društvo priredilo je u svom domu komemorativno veče s ovim programom: 1) Kralju - Heroju i Mučeniku, proslov, star. P. Marković; 2) Beethoven: Posmrtni marš iz III simfonije "Eroika", vojni orkestar; 3) I. Despot: Pred odrom Velikog Kralja, recituje D. Božić; 4) Hatz: Slava Tebi, Kralju Mučeniku, mešoviti zbor Sokola; 5) Chopin: Posmrtni marš, vojni orkestar.

Pomen je bio veličanstven te se klicalo Kralju Mučeniku, Jugoslaviji, Kralju Petru II i Kraljevskom domu.

Predavanje se je naročito dojnilo svih prisutnih, tako da je bilo i suzanim više što je bilo protkano s više dirljivih anegdota iz života Kralja Mučenika kao vojnike, idealnog oca i narodnog vladara.

Komemorativno veče proteklo je onako, kako se dolikuje svetloj usponu Kralja Mučenika. Sokolska je dvorana bila prepuna članova i ostalog rodoljubnog građanstva.

NIŠ. — Komemoracija Viteškog Kralja Ujedinitelja. Na dan dvogodišnjice tragične smrti blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja 9. oktobra t. g., u 9.30 časova Sokolska župa Niš u zajednici sa obojibratim Sokolskim društvima u Nišu u svome domu održala je komemorativnu sednicu za pokoj dušu Viteškog Kralja.

Sednici je otvorio starešina župe brat Dimitrijević, prigodnim govorom ozbiljavajući uspomenu na život i dela Viteškog Kralja. Govor je na sve prisutne ostavio bolan utisak, praćen poglavima hvala i slava blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju.

Zatim je pevački hor "Konstantin" otpевao "Svjeti Bože"; mala "Bibuska" deklamovala je o Viteškom Kralju; brat Pavlović, profesor održao duž predavanje o Viteškom pokojniku; pevački hor "Konstantin" otpevao: "Večnaja pamjat"; brat Marković, potpukovnik — prosvetar župe, održao je kraka predavanje o Viteškom Pokojniku prazeno slikama iz života Njegoša i najzad brat Černe, načelnik, izveo je vežbu s pesmom s naraštajima bratskog društva Niš-Matica "Što čutiš, Srbine tužni".

Ova tužna komemorativna sednica završena je u 10.30 časova, kada se je korporativno otišlo na pomen u Sabornu crkvu.

OLOVO. — Druga obletnica mučenice smrti Kralja - Heroja. Sokolsko društvo u Olovu je dostoјno komemoriralo dvogodišnjicu smrti Kralja - Mučenika. Komemoracija je počela govorom brata starešine ing. Kuzmana Milevića. On je komemorirao Njegovu smrt, a nakon toga prisutni su odali dužnu poštu Velikom Pokojniku. Iza toga je predao reč bratu prosvetaru Burhanudinu Fočiću, koji je u svom predavanju izneo život Kralja - Mučenika, kao i Njegove zasluge za Sokolstvo.

Nakon gornjeg svrstala se je velebna povorka Sokola i gradana na čelu sa državnim zastavama, pa se je pošlo u džamiju na blagodarenje. U džamiji, a nakon verskog obreda, govorio je sveštenik mladi imam g. Abdurahman Mehmedović. Njegov govor je takođe popraćen klicanjem Kralju, Državi i Sokolstvu.

Preko celog dana su kupljeni dobrovoljni prilizi za socijalni fond blaženopočivšeg Kralja Mučenika.

SENJ. — Komemoracija obletnice smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Drugu godišnjicu tragične smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja komemoriralo je Sokolsko društvo u Senju u dubokoj tuzi, dostoјno uspomeni Velikoga Kralja.

Posle žalobnih pomena za pokoj duše Kralja Mučenika u katoličkoj i pravoslavnoj crkvi, održano je u Sokolskom domu svečana komemorativna sednica.

Sednici je otvorio starešina društva i dirljivim rečima prikazao značaj ove tužne komemoracije. Posle toga održao je br. Drago Tomašić predavanje "Naš Viteški Kralj" u kojem je prikazao svu veličinu besmrtnog Kralja - Sokola, te težak i nenadoknadivi Njegov gubitak. Iza toga recitirala je naraštajka s. M. Rukavina pesmu Vojisl. Ilića, ml. "Na glas o smrti velikog jugoslovenskog Kralja". Sa pozivom da budemo verni čuvari Njegovog amaneta i da se okupimo oko Njegovog Prvence, Njegovog Veličanstva Kralja Petra II, br. starešina zaključio je ovaj komemorativni zbor.

Odariv je bio vrlo velik, kako od članova, tako i od građanstva, a napose od omladine, koja je bila zastupana u velikom broju.

SINJ. — Komemoracija Viteškog Kralja Ujedinitelja. Na dan obletnice smrti blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja Sokolsko društvo priredilo je u svom domu komemorativno veče s ovim programom: 1) Kralju - Heroju i Mučeniku, proslov, star. P. Marković; 2) Beethoven: Posmrtni marš iz III simfonije "Eroika", vojni orkestar; 3) I. Despot: Pred odrom Velikog Kralja, recituje D. Božić; 4) Hatz: Slava Tebi, Kralju Mučeniku, mešoviti zbor Sokola; 5) Chopin: Posmrtni marš, vojni orkestar.

Komemorativno veče proteklo je onako, kako se dolikuje svetloj usponu Kralja Mučenika. Sokolska je dvorana bila prepuna članova i ostalog rodoljubnog građanstva.

TRSAT. — Komemoracija Viteškog Kralja Ujedinitelja. Lepo i veličanstveno, dostoјno pijetu Žrtve, obavila se komemoracija i u bratskom društvu Trsat. Velika dvorana Narodne čitaonice na Trsatu bila je sva uernini tako, da je prvi pogled na nju davao dojam tužnoga sećanja na Kralja Viteza, Oca i Vodu. Na samoj pozornici postavljena je bila velika slika blaženopočivšeg Kralja, koju su osvetljavale dve lepe i velike voštance, a ispod njih stajale su reči Njegova amaneta: "Čuvajte Jugoslaviju" s mnogo eveća i palma. Kada se dvorana napunila vrednim meštanima, medu kojima se moglo opaziti i staraca i starica, dok je mesni planinski pešadijski puk zastupao lepi broj gg. oficira, stupi na pozornicu jedan Sokolić te deklamira pesmu u spomen Kralju Mučeniku. Nakon toga vredna trsatska glazba osvirala je lepo i skladno jedan posmrtni marš. Sledilo je nato iscrpno predavanje br. Šepića, upravitelja trsatske osnovne škole, o Kralju - Sokolu i Mučeniku. Zadnja točka ove dostojanstvene komemoracije bila je izvedena po trsatskom pevačkom zboru "Primorac" s puno osećaja pod dirigovanjem vojnoj kapelnički kapetana Slaboga.

Tako se je, eto, i Trsat sa svojim Sokolima i ostalim svesnim građanima i meštanima na dostojan način setio prene smrti Velikoga Kralja.

VELA LUKA. — Rad u društvu. Naše je društvo dana 5 i 6. septembra na najsvećeniji način izvelo proslavu Kraljeva rođendana. Uoči dana bila je bakljada, rasveta, paljenje vatara na brdima i pred školom proglašen ulazak u Sokolski Petrove petoletku. Za večer je bila zakazana akademija, koja se je morala odgoditi zbog nevremena. Ista je bila dne 8. septembra u 9 sati na večer. Moralni uspeh akademije bio je na sokolskoj visini.

Dana 12. i 13. septembra naše je društvo s društvenim barjakom, društvenom glazbom i s članstvom, ukupno 54 člana, uzveličalo sokolsko slavlje u Mostaru, a dana 9. oktobra društvo je korporativno sa svim mesnim vlastima, ustanovama i rodoljubivim građanstvom sudjelovalo pomenu za blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Posle pomena u sokolskom domu održana je komemoracija. Na komemoraciju su izrečeni vrlo dirljivi govor. Brat Antun V. Šimatić recitovao je pesmu "Plač Kraljice Marije", koju je sam spevao.

VRBNIK. — Komemoracija Viteškog Kralja Ujedinitelja. Dne 9. oktobra prisustvovali su Sokoli pomenu u

crkvi, a na veću okupili se u sokolani da odadu počast Mrtvom Kralju.

Sokolana je bila vrlo lepo očišćena; pred slikom neumrllog Kralja tinjao je žižak, koji nas je potsećao na onaj tužni dan, kada je pao žrtvom naš veliki Kralj. Mala s. Katica Polonija recitirala je pesmu "Kralju Aleksandru I", koja nam je izmamila suze iz oka. O herojskom liku Kralja Mučenika govorila je sestra Sonja Jerković. "Mrtav je Kralj, ali je živa Jugoslavija" — veli predavačica — "Jugoslavija je sada naš novi Skadar, u koji je On uidan." Granitna je to zgrada koju ne može nijedna sila da razori. — Iza toga recitovao je brat A. Valković pesmu Vojislava Ilića Mladege: "Na glas o smrti najvećeg jugoslovenskog Kralja Aleksandra I, a mi slušajući poruku, koju nam Mrtvi Kralj po pesniku šalje, obavljamo u duši Mrtvom Vodi naš sokolski večni zavet: Čuvaćemo Jugoslaviju!"

ZAGREB. — Svečani sokolski ples. Kao i dosadanji godina, tako i ove godine zagrebačko Sokolsko prireduje na 1. decembru svoj svečani ples u prostorijama hotela Esplanade.

Organizaciju plesa imade ove godine agilno Sokolsko društvo Zagreb 3, koje je svojim dosadanjim sokolskim radom u gradu Zagreb steklo puno poverenje svih članova Sokola u Zagrebu, kao i nepodejene simpatije građanstva grada Zagreba. Društvo je započelo sa svestranim pripremama oko toga plesa, pa se je nadati, da će taj ples biti jedan ponovni uspeh sokolske misli i pobeda Sokolstva u Zagrebu.

Zagrebačko Sokolstvo odasalo je molbu na Najviše mesto, da bi se naši mladi ljubljeni Kralj Petar II, Staršina Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, primio pokroviteljstva ovoga plesa.

Sokoli grada Zagreba žele da ih ovom prilikom posete braća i sestre iz cele domovine.

Prednjak traži nameštenje

Trgovački pomoćnik mešovite struke, prednjak s društvenim ispitom moli bratska društva (čete), da bi mu naše mesto pomoćnika, ili poslovode za samostalno vodenje manje trgovачke podružnice. Polaže manju kauciju. Za užrat radic bi u tom društvu (četi).

Ponude slati na brata Franju Ferići, zamen. načelnika Sokolskog društva Vrbovec.

Absolutna sigurnost!

telovadnega orodja je prva zahteva telovadac; našo orodje pa ustreza ne samo z absolutno sigurnosti, ampak tudi s praktično uporabnostjo, preciznostjo, krasno izvedbo in neverjetno nizko ceno vsem Vašim zaht